

Z rynku soków

XI Międzynarodowe Sympozjum Sokownicze poświęcone było kondycji branży przetwórczej owoców i warzyw.

Zorganizowane zostało w maju br. przez Krajową Unię Producentów Soków.

Rynek soków, nektarów i napojów w Polsce

Z przeprowadzonych badań wynika, iż soki, nektary i napoje owocowe stanowią w naszym kraju 34% spożywanych napojów nie zawierających alkoholu. Polacy najchętniej piją sok pomarańczowy i jabłkowy. Popularny jest również sok pomidorowy oraz nektary marchwiowe i pomarańczowe.

Niskie spożycie owoców i warzyw w Polsce (150 kg/osobę/rok, przy 400 kg/osobę/rok w Grecji) skłoniło KUPS do utworzenia projektu „5 razy dziennie warzywa i owoce”. Celem projektu jest uświadomienie konsumentów o konieczności spożywania owoców, warzyw i soków oraz zwiększenie na nie popytu.

Bariery i perspektywy rozwoju przetwórstwa owocowo-warzywnego po wejściu do UE

W ostatnich latach zdolności produkcyjne w zakładach przetwarzających owoce i warzywa zwiększyły się kilkakrotnie. Oznacza to, że mimo konkurencji na świecie, w naszym kraju istnieje w dalszym ciągu duża możliwość zagospodarowania owoców i warzyw przemysłowych, a także nadwyżek produkcyjnych.

Jednak zwiększenie eksportu będzie możliwe poprzez zastosowanie niższych cen krajowych produktów, przy jednoczesnym wzbogaceniu oferty podaży oraz dostosowaniu zakładów przetwórczych do warunków funkcjonowania na rynku europejskim.

Podstawową barierą dla przemysłu przetwórczego jest niestabilny kurs walut, szczególnie euro i dolara. W eksporcie w sezonie 2008/09 r. ceny soków zagęszczonych będą niższe niż w sezonie poprzednim. Spadek cen (liczonych w złotych) może być większy z powodu dalszej spodziewanej aprecjacji złotego wobec euro. Duże umocnienie złotego na przestrzeni ostatnich lat i systematyczny, notowany od momentu wejścia Polski do UE, spadek kursu euro stanowi poważny problem dla eksporterów owoców świeżych i przetworzonych. Dalsze umacnianie się złotego może spowodować niższy wzrost gospodarczy, obejmując również branżę owocowo-warzywną, która w Europie jest największym eksporterem wielu gatunków owoców. Dlatego chcąc utrzymać wysoką pozycję w eksporcie Polska powinna jak najszybciej znaleźć się w strefie wspólnej waluty europejskiej.

Bardzo ważna jest także stabilizacja rynku owoców oparta na partnerskim powiązaniu i współpracy zakładów przetwórczych z organizacjami producentów. Problem ten występuje w Polsce już od wielu lat, mimo prób tworzenia organizacji związkowych i branżowych w dalszym ciągu brak jest konsolidacji, a to z kolei jest przyczyną nieporozumień polegających na nieznamości problemów występujących po obydwu stronach.

Możliwość porozumienia producentów owoców z przetwórcami stwarza zrzeszanie się ich w grupy i organizacje.

Ułatwia to także obydwu stronom korzystanie ze środków pomocowych UE. Należy czynić dalsze starania systematycznego rozwiązywania istniejących problemów, gdyż może to ograniczać ich niekorzystny wpływ na sytuację ekonomiczną w zakładach przetwórczych. Rozwój tej branży w głównej mierze zależy od współpracy obu środowisk, których wspólnym celem jest ochrona interesów na globalnym rynku.

Sytuacja na światowym rynku zagęszczonego soku jabłkowego

Soki pomarańczowe, jabłkowe i wieloowocowe są wiodące na światowym rynku napojów. Zagęszczone soki jabłkowe i pomarańczowe są towarem masowym, w związku z tym charakteryzują się dużą zależnością ilości od ceny, co związane jest z ograniczoną zdolnością nabywczą masowego konsumenta. Gdy drożeją, rynek globalny natychmiast szuka tańszej alternatywy (zazwyczaj soku wytworzonego z tańszych owoców). W ostatnich latach trudna sytuacja na rynku zagęszczonego soku pomarańczowego spowodowała zwiększenie zapotrzebowania na tańszy sok jabłkowy, którego produkcja znacznie wzrosła (największym dostawcą stały się Chiny, które podwoiły produkcję i obecnie dostarczają prawie 70% światowego zapotrzebowania na sok jabłkowy). Ten

Mniejsza podaż owoców w Polsce w sezonie 2007/08 r. wpłynęła na zwiększenie cen w eksporcie większości soków zagęszczonych (w tym również jabłkowego) do rekordowo wysokiego poziomu. Wzrost cen w eksporcie nie był wystarczający do zagwarantowania opłacalności przetwórstwa jabłek na koncentrat.

duży wzrost produkcji soku jabłkowego w początkowej fazie (lata 2005–2006) odbywał się przy umiarkowanym wzroście cen jabłek, co rynek zaakceptował. Jednak w 2007 r. nastąpiło dalsze zwiększenie produkcji w Chinach, które w połączeniu z ówczesnie przewidywanym nieurodzajem w Polsce doprowadziło do szybkiego i niekontrolowanego wzrostu cen surowca, a tym samym soków (zarówno w naszym kraju, jak i w Chinach). Polscy producenci jabłek w minionym sezonie sprzedali owoce przemysłowe po cenach wyższych, a następstwem wzrostu cen na światowym rynku był spadek zainteresowania przetwórców sokiem jabłkowym. W rezultacie polscy przetwórcy pozostali z zapasami soku, w dużej części niesprzedanymi, co może łączyć się ze spadkiem popytu na owoce przemysłowe w sezonie 2008/09 r. Na rynku europejskim i światowym nastąpiły także istotne zmiany w strukturze produkcji, wzrosło znaczenie nektarów i napojów owocowych, a obniżyło się soków pitnych (głównie pomarańczowego i jabłkowego).

Henryk Czerwiński